

Ware Christelijke Religie

Vervolg van hoofdstuk 10 over

De hervorming en de wederverwekking.

604. Wat de nieuwe wil betreft, deze is boven de oude wil in het geestelijk gebied; zo ook het nieuwe verstand, dus met elkaar verbonden.

In dit gebied verbinden zij zich, en samen verbonden zien zij in de oude of natuurlijke wil en in het oude of natuurlijke verstand, en ordenen daar alle dingen, opdat zij hen gehoorzamen.

Wie kan niet zien, dat indien er in het menselijk gemoed slechts één gebied was en daar de boosheden en de goedheden, de valsheden en de waarheden samen gebracht en samen gemengd werden, er een botsing zou ontstaan alsof in één kooi wolven en lammeren, tijgers en kalveren, en haviken en duiven tezamen waren gebracht.

Wat zou dan daar anders ontstaan dan een wrede slachting en zouden de wilde dieren de tamme beesten niet verscheuren? Daarom is er in voorzien dat de goedheden met de waarheden ervan verzameld worden in het hogere gebied, zodat die in veiligheid kunnen blijven bestaan en een aanval verhinderen, en ook door ketens en andere middelen de boosheden met haar valsheden onderwerpen en daarna verstrooien.

Dit is het dus wat in het voorgaande artikel werd gezegd, namelijk dat de Heer, door middel van de hemel, de dingen die bij de wederverwekte mens tot de wereld behoren, leidt.

Het hogere of geestelijke gebied van het menselijk gemoed is ook een hemel in kleinste afbeelding, en het lagere of natuurlijke gebied is een wereld in kleinste afmeting.

Vandaar werd de mens door de Ouden een microkosmos genoemd, en kan hij dus ook een microkosmos worden genoemd.

605. Dat de wederverwekte mens, dat wil zeggen, de mens die is vernieuwd naar zijn wil en verstand, in de warmte van de hemel is, dat wil zeggen, in de liefde daarvan, en dat omgekeerd de niet wederverwekte mens in de warmte van de hel is, dat wil zeggen in de liefde dáárvan, en tevens in de duisternis van de hel, dat wil zeggen in de waanzinnigheden daarvan, is heden ten dage bekend en toch onbekend.

De reden hiervan is deze, dat de kerk die heden ten dage bestaat, de wederverwekking tot een aanhangsel van haar geloof heeft gemaakt, waarin niet enige rede mag worden toegelaten, bijgevolg ook niet in iets, wat tot haar aanhangsel behoort, hetgeen, zoals gezegd, de wederverwekking en de vernieuwing is.

Deze, samen met het geloof zelf, zijn voor hen zoals een huis, waarvan de deuren en vensters gesloten zijn, zodat men niet weet wat er binnen in dit huis is, of het alleen maar leeg is, of vol van genieën uit de hel of van engelen uit de hemel.

Bovendien, wat hierin verwarring bracht is de begoocheling, die daaruit voorkomt, dat de mens zich met het verstand bijna in het licht van de hemel kan opheffen en vandaar uit het inzicht in geestelijke dingen kan denken en spreken, onverschillig van welke aard de liefde van zijn wil is.

Aangezien men deze waarheid niet kent, is men ook al wat de wederverwekking en de vernieuwing betreft, onwetend.

606. Hieruit kan men deze gevolgtrekkingen maken, dat de niet wederverwekte mens is zoals iemand die 's nachts fantomen ziet en gelooft dat het mensen zijn; en daarna, wanneer hij wederverwekt wordt is hij zoals iemand die in de vroege ochtend ziet, dat de dingen, die hij 's nachts zag, waanideeën zijn; en naderhand wanneer hij wederverwekt is en ziet zoals overdag, weet dat het hallucinaties waren.

De niet wederverwekte mens is als iemand die droomt, en de wederverwekte mens is als iemand die wakker is; in het Woord wordt het natuurlijke leven ook met de slaap vergeleken en het geestelijke leven met wakker zijn.

De niet wederverwekte mens wordt ook verstaan onder de dwaze maagden die lampen hadden en geen olie, en de wederverwekte onder de voorzichtige maagden die lampen hadden en tevens olie. Onder lampen worden zulke dingen verstaan die tot het verstand behoren en onder olie die dingen die tot de liefde behoren.

De wederverwekten zijn gelijk, 'de lampen van de kandelaar in de tabernakel, en zij zijn gelijk 'de broden der aangezichten daar met de wierook daarover'; en zij zijn diegenen 'die glansen zullen gelijk de glans van het uitspansel en zullen lichten gelijk de sterren in de eeuw en tot in eeuwigheid', (Daniël 12:3).

De niet wederverwekte mens is als degene die in de tuin van Eden is en eet van de boom van de kennis van goed en kwaad, en daarom uit de tuin geworpen werd, ja, in feite is hij deze boom zelf.

Maar de wederverwekte mens is als degene die in de tuin is en eet van de boom des levens.

Dat hem daarvan te eten gegeven wordt, blijkt uit het volgende in de Openbaring: 'Die overwint, Ik zal hem geven te eten van de boom des levens, die in het midden van het paradijs Van God is', (Openbaring 2:7).

Onder de tuin van Eden wordt het inzicht in de geestelijke dingen uit liefde tot het ware verstaan, zie het werk 'Onthulde Openbaring' nr. 90.

In een woord: de niet wederverwekte [het onkruid] is een zoon van de boze, en de wederverwekte [het goede zaad] een zoon van het koninkrijk', (Mattheüs 13:38).

De zoon van de boze is daar de zoon van de duivel, en de zoon van het koninkrijk is daar de zoon van de Heer.

De wederverwekte mens is in gemeenschap met de engelen van de hemel en de niet wederverwekte mens is in gemeenschap met de geesten van de hel.

607. Dat ieder mens in gemeenschap, dat wil zeggen, in vergezelschapping of verbonden is met de engelen van de hemel of met de geesten van de hel, vindt hierin zijn reden, dat hij geboren is om geestelijk te worden, en dit niet mogelijk is, tenzij hij met hen die geestelijk zijn in enige verbinding is.

Dat de mens naar zijn gemoed in beide werelden, de natuurlijke en de geestelijke is, werd in het werk over 'Hemel en Hel', aangetoond.

Maar van deze verbinding heeft de mens geen weet, ook niet de engel en de geest, om deze reden, omdat de mens zolang hij in de wereld leeft, in de natuurlijke staat is, en de engel en de geest in de geestelijke staat, en vanwege het onderscheid tussen het natuurlijke en het geestelijke verschijnt het een niet aan het ander.

Dit onderscheid is in zijn hoedanigheid beschreven in het werk over 'de Echte Liefde', in de gedenkwaardigheid daar, nrs. 326 tot 329.

Hieruit blijkt, dat zij niet naar de gedachten maar naar de aandoeningen verbonden zijn en daarover denkt nauwelijks iemand na, aangezien aandoeningen niet in het licht zijn, waarin het verstand en vandaar de gedachte van het verstand is, maar in de warmte waarin de wil is en vandaar de aandoening van zijn liefde.

De verbinding door middel van de aandoeningen van de liefde tussen de mensen enerzijds en de engelen en geesten anderzijds is zo nauw, dat wanneer zij verscheurd werd en ze dus gescheiden zouden worden, de mensen terstond bewusteloos zouden vallen en als de verbinding niet hersteld zou worden, de mens de geest zou geven.

Onder hetgeen gezegd werd, namelijk dat de mens door de wederverwekking geestelijk wordt, wordt niet verstaan, dat hij geestelijk wordt zoals de engel dit in zichzelf is, maar dat hij natuurlijk-geestelijk wordt, dat wil zeggen, dat binnen in zijn natuurlijke het geestelijke is, zoals de gedachte in de spraak is en zoals de wil in de handeling is, want wanneer de een ophoudt, houdt de ander eveneens op.

Op gelijke wijze is de geest van de mens in elk van de dingen die in het lichaam plaatsvinden, en de geest is het die het natuurlijke aandrijft om te doen wat het doet.

Het natuurlijke is op zichzelf beschouwd, passief of een dode kracht, het geestelijke echter is actief of een levende kracht.

Het passieve of de dode kracht kan niet uit zichzelf handelen, maar moet aangedreven worden door het actieve of de levende kracht.

Aangezien de mens voortdurend in verbinding leeft met de bewoners van de geestelijke wereld, wordt hij dan ook, wanneer hij uit de natuurlijke wereld heengaat, terstond bij zijn gelijken ingelijfd, waarmee hij in de wereld was.

Vandaar komt het dat het iedereen na de dood toeschijnt alsof hij nog in de wereld leefde, want dan komt hij in verkeer met hen die naar de aandoeningen van zijn wil aan hem gelijk zijn.

Hij erkent ze dan zoals bloedverwanten en aanverwanten die van hen in de wereld erkennen.

Dit is het, wat in het Woord gezegd wordt van hen die sterven, namelijk, 'dat zij tot de hunnen vergaderd en verzameld zijn'.

Hieruit kan nu blijken dat de wederverwekte mens in gemeenschap is met de engelen van de hemel en de niet wederverwekte mens met de geesten van de hel.

608. Men moet weten dat er drie hemelen zijn, en deze van elkaar zijn onderscheiden naar de drie graden van liefde en wijsheid, en dat de mens naar gelang de mate van de wederverwekking in gemeenschap is met de engelen uit deze drie hemelen; en dat aangezien dat zo is, het menselijk gemoed onderscheiden is in drie graden of gebieden overeenkomstig de hemelen.

Maar over deze drie hemelen en over hun onderscheid overeenkomstig de drie graden van liefde en wijsheid, zie men het werk over 'Hemel en Hel' nr. 29 e.v., en ook in het werkje over 'het Verkeer van Ziel en Lichaam', nr. 16,17.

Hier zal het alleen door een gelijkenis worden toegelicht van welke aard de drie graden zijn, waarnaar deze drie hemelen zijn onderscheiden.

Zij zijn als in de mens hoofd, lichaam en voeten zijn; de bovenste hemel maakt het hoofd, de middelste maakt het lichaam en de laatste de voeten.

Want de gezamenlijke hemel is voor de Heer gelijk één enkel mens.

Dat dit zo is, werd mij door eigen waarneming onthuld; want het werd mij gegeven te zien, een gezelschap van de hemel, dat uit een grote menigte bestond, als één mens tegelijkertijd; waarom zou dan de gezamenlijke hemel niet zo voor de Heer verschijnen? Ten aanzien van deze levende ervaring zie men in het werk over 'Hemel en Hel' nr. 59 en vervolg.

Hieruit blijkt ook hoe het moet worden verstaan, wat in de christelijke wereld bekend is, namelijk dat de Kerk het lichaam van Christus maakt, en dat Christus het leven van dit lichaam is.

Daarmee kan ook dit verduidelijkt worden, dat de Heer het al in alle dingen van de hemel is, want Hij is het leven in dit lichaam.

Desgelijks is de Heer de Kerk bij hen die Hem alleen als de God van hemel en aarde erkennen en in Hem geloven.

Dat Hij de God van hemel en aarde is, leert Hijzelf bij Mattheüs: ‘En Jezus trad naderbij en sprak tot hen, zeggende: Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde.

Gaat dan heen, maakt al de volken tot Mijn discipelen en doopt hen in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest en leert hen onderhouden al wat Ik u bevolen heb’, (Mattheüs 28:18); en dat men in Hem moet geloven: ‘...zo moet ook de Zoon verhoogd worden, opdat eenieder die gelooft, in Hem eeuwig leven hebbe. Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat eenieder die in Hem gelooft niet verloren ga, maar eeuwig leven hebbe’; ‘Wie in de Zoon gelooft, heeft eeuwig leven, maar wie aan de Zoon ongehoorzaam is, zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem’, (Johannes 3:15,16,36); ‘Want dit is de wil van Mijn Vader, dat eenieder die de Zoon aanschouwt en in Hem gelooft, eeuwig leven hebbe, en Ik zal hem opwekken ten jongste dage’, (Johannes 6:40); ‘Jezus zei tot haar: Ik ben de opstanding en het leven; wie in Mij gelooft, zal leven, ook al is hij gestorven, en eenieder die leeft en in Mij gelooft, zal in eeuwigheid niet sterven’, (Johannes 11:25,26).

609. Deze drie graden waarin de hemelen zijn en waarin bijgevolg het menselijk gemoed is, kunnen ook enigszins worden toegelicht door vergelijkingen met de stoffelijke dingen in de wereld.

Deze drie graden verhouden zich zoals: goud, zilver en koper zich naar hun waarde verhouden, met deze metalen is ook een vergelijking getrokken in de beschrijving van het beeld van Nebukadnezar (Daniël 2:31 e.v.).

Deze drie graden zijn ook onderling onderscheiden, zoals naar zuiverheid en kwaliteit, als robijn, saffier en agaath van elkaar zijn onderscheiden; en ook als olijfboom, wijnstok en vijgenboom, enzovoort.

Ook betekenen goud, robijn en olijfboom in het Woord het hemels goede, dat het goede van de hoogste hemel is, en zilver, saffier en wijnstok betekenen het geestelijk goede, dat het goede van de middelste hemel is; en koper, agaath en vijgenboom het natuurlijk goede, dat het goede van de laatste hemel is.

Dat er drie graden zijn: de hemelse, de geestelijke en de natuurlijke, werd eerder gezegd.

610. Aan hetgeen hierboven is gezegd, zal nog dit worden toegevoegd, dat de wederverwekking van de mens niet in één ogenblik plaatsvindt, maar geleidelijk, van het begin tot het einde van het leven in de wereld en dat dit daarna, voortgezet en vervolmaakt wordt.

Aangezien de mens door worstelingen en overwinningen op de boosheden van zijn vlees hervormd wordt, zegt de Zoon des Mensen tot elk van de zeven Kerken, dat Hij hem die overwonnen zal hebben, geschenken zal geven.

Zo tot de Kerk van Efeze: ‘Die overwint, Ik zal hem geven te eten van de boom des levens’, (Openbaring 2:7); tot de Kerk van Smyrna: ‘Die overwint zal van de tweede dood geen schade lijden’, (Openbaring 2:17); tot de Kerk in Pergamus: ‘Die overwint, Ik zal hem te eten geven van het verborgen manna’, (Openbaring 2:17); tot de Kerk in Thyatire: ‘Die overwint, Ik zal hem macht geven over de natiën’, (Openbaring 2:26); tot de Kerk in Sardis: ‘Die overwint, die zal bekleed worden met witte klederen’, (Openbaring 3:5); tot de Kerk in Filadelfia: ‘Die overwint, Ik zal hem maken tot een pilaar in de tempel van God’, (Openbaring 3:12); tot de Kerk van Laodicéa: ‘Die overwint, Ik zal hem geven met Mij te zitten in Mijn troon’, (Openbaring 3:21).

In de laatste plaats zal hieraan nog dit worden toegevoegd, dat voor zoveel de mens wordt wederverwekt, of voor zoveel de wederverwekking bij hem vervolmaakt wordt, hij niets van het goede en ware, dat wil zeggen, van naastenliefde en geloof, toeschrijft aan zichzelf, maar aan de Heer; want de waarheden die hij geleidelijk opneemt, leren dit duidelijk.

Voor zoveel de mens wordt wederverwekt, worden de zonden verwijderd en deze verwijdering is de vergeving van de zonden.

611. Dat voor zoveel als de mens wordt wederverwekt de zonden verwijderd worden, komt omdat de wederverwekking daarin bestaat, het vlees te beteugelen opdat het niet zal overheersen, en de oude mens met zijn begeerten te temmen, opdat hij zich niet zal verheffen en het verstandelijke zal verderven, daar na zo'n verderf de mens niet langer voor hervorming vatbaar is.

Deze hervorming kan niet plaatsvinden, tenzij het geestelijke van de mens, dat boven het vlees is, onderricht en vervolmaakt wordt.

Wie, die nog over een gezond verstand beschikt, kan hieruit niet besluiten, dat dergelijke dingen niet in een oogwenk kunnen gebeuren, zoals de mens ontvangen, in de baarmoeder gedragen, geboren en opgevoed wordt, overeenkomstig de dingen, die boven werden aangetoond? Want de dingen die tot het vlees of tot de oude mens behoren, kleven van geboorte af aan en bouwen het eerste huis van zijn gemoed, waarin de begeerten wonen, zoals de wilde dieren in hun holen.

Zij wonen eerst in de voorhoven en kruipen beetje bij beetje in de onderaardse verblijven van dat huis binnen en klimmen geleidelijk langs trappen omhoog en vormen zich daar kamers.

Dit vindt geleidelijk plaats, zoals een klein kind groeit, een knaap wordt en daarna een jongeling en dan uit eigen verstand begint te denken en uit eigen wil te handelen.

Wie ziet niet, dat dit tot dusver in het gemoed opgetrokken huis, waarin de begeerten als ochim, zijim en saters hand in hand dansen, niet in een oogwenk verwoest, en een nieuw huis op die plaats gebouwd kan worden? Moeten niet eerst de begeerten die elkaar bij de hand houden en zo hun spel spelen, verwijderd zijn en nieuwe verlangens die tot het goede en ware behoren in de plaats van de begeerten, die tot het boze en valse behoren, binnengeleid zijn.

Dat deze dingen niet in een oogwenk kunnen gebeuren, kan ieder wijs mens alleen hieruit al zien, dat elk boze is samengesmolten uit talloze begeerten, en dat het is als een vrucht, onder de oppervlakte vol wormen met een wit lichaam en een zwarte kop; en ook dat de boosheden talrijk zijn en onder elkaar verbonden, zoals het kroost van een spin als het pas uit haar buik is uitgebreed.

Daarom kan, wanneer niet het ene boze na het andere wordt uitgetrokken, en dit wel zolang tot het verband verbroken is, de mens niet nieuw worden.

Deze dingen werden aangevoerd, opdat men zal weten, dat voor zoveel iemand wordt wederverwekt, de zonden verwijderd worden.

612. De mens neigt vanaf geboorte tot boosheden van allerlei soort en uit neiging begeert hij ze, en voor zoveel hij in vrijheid is doet hij ze ook, want van geboorte af begeert hij over anderen te heersen en de goederen van anderen te bezitten, welke twee begeerten de liefde jegens de naaste verscheuren.

Dan haat hij eenieder die zich tegen hem verzet en uit haat ademt hij wraak, die van binnen moordgedachten koestert.

Vandaar ook komt het dat hij echtbreuken voor niets acht, noch verduisteringen, die heimelijke diefstallen zijn, noch lasteringen, die ook valse getuigenissen zijn; en hij die al deze dingen voor niets acht, is in zijn hart ook een atheïst.

Van dien aard is de mens van geboorte; hieruit blijkt, dat hij daarvandaan een hel in kleinste afbeelding is.

Daar nu de mens ten aanzien van de innerlijke dingen van zin gemoed geestelijk geboren is, geheel anders dan de beesten, en dus voor de hemel geboren is, en toch zijn natuurlijke of uitwendige mens, zoals gezegd, een hel in kleinste afbeelding is, zo volgt, dat de hemel niet in de hel geplant kan worden, tenzij deze verwijderd wordt.

613. Hij, die weet, op welke wijze de hemel en de hel tot elkaar staan, en hoe de een van de ander verwijderd wordt, kan weten, op welke wijze de mens wordt wederverwekt, en ook van welke aard de wederverwekte mens is.

Opdat dit begrepen wordt, zal in het kort het volgende openbaar gemaakt worden, dat allen die in de hemel zijn, de Heer met het aangezicht aanzien en dat allen die in de hel zijn, het aangezicht van de Heer afwenden.

Wanneer men dan ook van de hemel uit in de hel neerziet, vertonen zij zich allen met achterhoofd en rug, ja zelfs verschijnen zij ook als het ware ondersteboven zoals tegenvoeters met de voeten omhoog en de hoofden naar beneden, niettemin wandelen zij op hun voeten en draaien hun aangezichten naar alle kanten, want het is de tegengestelde richting van de innerlijke dingen van hun gemoed, die deze aanblik veroorzaakt.

Deze wonderlijke dingen deel ik mee uit eigen aanschouwing.

Daardoor werd mij onthuld hoe de wederverwekking plaatsvindt, namelijk dat zij geheel zo geschiedt, zoals de hel van de hemel verwijderd en zo dus gescheiden wordt.

Want de mens is, zoals eerder gezegd, ten aanzien van zijn eerste natuur, die hij aan zijn geboorte ontleent, een hel in kleinste afbeelding, en ten aanzien van zijn tweede natuur, die hij aan de tweede geboorte ontleent, een hemel in kleinste afbeelding.

Hieruit volgt, dat de boosheden bij de mens op gelijke wijze verwijderd en gescheiden worden als de hel en de hemel in de grote vorm; en dat de boosheden zich, naarmate zij verwijderd worden, van de Heer afwenden, en zich achtereenvolgens omkeren en dat dit in dezelfde graad geschiedt, waarin de hemel wordt ingeplant, dat wil zeggen, naar de mate waarin de mens nieuw wordt.

Hieraan zal nog dit, ter wille van de verduidelijking, worden toegevoegd, namelijk dat elk kwaad bij de mens verbinding heeft met diegenen in de hel, die in een soortgelijk kwaad zijn; en dat omgekeerd elk goede bij de mens verbinding heeft met hen in de hemel die in een dergelijk goede zijn.

614. Uit hetgeen werd aangevoerd kan blijken dat de vergeving van de zonden niet is de uitroeiing en afwassing daarvan, maar dat het is de verwijdering daarvan en dus de afscheiding; tevens dat al het boze, dat de mens zich daadwerkelijk heeft toegeëigend, blijft.

En aangezien de vergeving van de zonden de verwijdering en de scheiding daarvan is, zo volgt, dat de mens uit de Heer van het kwaad wordt afgehouden en in het goede gehouden wordt; en dat dit het is, wat aan de mens door de wederverwekking wordt gegeven.

Eens hoorde ik iemand in de laatste hemel zeggen dat hij vrij van zonden was, aangezien die afgewassen waren, ‘door het bloed van Christus’, voegde hij daaraan toe.

Maar aangezien hij binnen die hemel was en uit onwetendheid in die dwaling verkeerde, werd hij in zijn eigen zonden verplaatst, die hij, naarmate ze terugkeerden, herkende.

Hierdoor nam hij het nieuwe geloof aan, dat daarin bestond, dat elk mens, zoals elke engel, vanuit de Heer wordt afgehouden van het kwaad en gehouden wordt in goedheden.

Hieruit blijkt wat de vergeving van de zonden is, namelijk dat dit niet in een ogenblik plaatsvindt, maar dat ze de wederverwekking volgt al naar de voortgang daarvan.

De verwijdering van de zonden, die de vergeving van de zonden wordt genoemd, kan vergeleken worden met het wegwerpen van het vuilnis uit het kamp van de zonen Israëls in de woestijn, die daar rond omheen was, want hun kamp beeldde de hemel uit en de woestijn de hel.

Ook kan het vergeleken worden met de verwijdering van de natiën van de zonen Israëls in het land Kanaän, en van de Jebusieten uit Jeruzalem, die niet uitgeworpen maar gescheiden werden.

Ook kan het vergeleken worden met Dagon, de god van de Filistijnen, namelijk dat hij, toen de ark werd binnengebracht, eerst op zijn aangezicht ter aarde lag en daarna met afgehouden hoofd en vuisten op de drempel, dus niet uitgeworpen, maar verwijderd.

Het kan worden vergeleken met de demonen die de Heer in zwijnen varen liet en die zich daarna in de zee stortten; onder de zee wordt hier en elders in het Woord de hel aangeduid.

Ook kan het worden vergeleken met de bende van de draak, die van de hemel afgescheiden eerst het land inviel en daarna in de hel werd neergeworpen.

Ook kan het worden vergeleken met een woud waarin allerlei wilde dieren zijn; wanneer de bomen ervan zijn geveld, vluchten de wilde dieren in het omringende struikgewas en dan wordt de geëffende grond in het midden tot een akker bewerkt.

De wederverwekking is niet mogelijk zonder de vrije keuze in geestelijke dingen.

615. Wie, die niet stompzinnig is, kan niet zien dat de mens zonder vrije keuze in geestelijke dingen niet kan worden wederverwekt.

Kan hij zich zonder deze vrije keuze tot de Heer wenden en Hem erkennen als de Verlosser en Zaligmaker, en als de God van hemel en aarde? Hijzelf leert bij Mattheüs: 'Jezus trad naderbij en sprak tot hen, zeggende: Mij is gegeven alle macht in de hemel en op aarde', (Mattheüs 28:18).

Wie kan zonder deze vrije keuze geloven, dat wil zeggen, uit geloof tot Hem opzien en Hem vereren en zichzelf geschikt maken om de middelen en de weldaden van het heil van Hem op te nemen, en vanuit Hem mee te werken tot de opneming daarvan? Wie kan zonder vrije keuze de naaste iets goeds doen en de naastenliefde beoefenen, behalve tal van andere dingen, die tot het geloof en de naastenliefde behoren, ze in de gedachte en in de wil dragen, en ze daaruit tevoorschijn halen en in de handeling brengen? Wat zou de wederverwekking dan anders zijn dan louter een woord dat aan de mond van de Heer is ontvallen, (Johannes 3), dat òf in het oor blijft hangen, òf, uit de het dichtst bij de spraak gelegen gedachte in de mond gevallen tot een gearticuleerde klank van alleen maar elf letters – het latijn voor wederverwekking is regeneratio – wordt, welke klank door niet enige zin in niet enig hoger gebied van het gemoed verheven kan worden, maar in de lucht valt, waar dit wordt verstrooid?

616. Zeg mij, als u kunt, of er met betrekking tot de wederverwekking ooit een blinder stompzinnigheid kan bestaan dan zoals die heerst bij hen, die zich bevestigen in het huidige geloof, dat daarin bestaat, dat het geloof de mens wordt ingegoten, terwijl hij als een stronk of een steen is, en dat dan op dit ingegoten geloof de rechtvaardiging volgt, wat de vergeving van de zonden is, de wederverwekking, en tal van andere gaven; en dat de werking van de mens geheel en al moet worden uitgesloten, ter wille hiervan, dat zij aan de verdienste van Christus niet enig geweld zal aandoen.

Om dit dogma nog steviger te grondvesten, hebben zij de mens alle vrije keuze in geestelijke dingen ontnomen, door een volslagen onmacht in deze dingen in te voeren; en dan is het alsof God alleen van Zijn kant werkte en alsof de mens geen macht gegeven was uit zichzelf mee te werken en zich zo te verbinden.

Wat is de mens dan ten aanzien van de wederverwekking anders dan iemand die aan handen en voeten gebonden is, net als diegenen die gebonden zijn op de schepen en galeislaven worden genoemd, en die wanneer hij zich van de hand- en voetboeien zou bevrijden, op dezelfde wijze als dezen bestraft en ter dood veroordeeld zou worden, dat wil zeggen, wanneer hij uit vrije keuze de naaste het goede deed en uit zichzelf in God geloofde ter wille van het heil.

Wat zou een mens die in dergelijke dingen bevestigd is en toch in een vroom verlangen naar de hemel is, anders zijn dan een spook in een visioen, afwachting of dit geloof met zijn weldaden is ingegoten, en zo niet, of het ingegoten wordt, dus, of God de Vader Zich erbarmd heeft, dan wel of Zijn Zoon bemiddelend is opgetreden, dan wel of de Heilige Geest, die misschien elders in beslag was genomen, niet gewerkt heeft.

Tenslotte zou hij uit volslagen onwetendheid daarover terugtreden en zich met deze woorden troosten: 'Misschien is deze genade in de zedelijkheid van mijn leven gelegen, waarin ik ben en als tevoren blijf, en deze is in mij heilig, terwijl zij in hen die dit geloof niet verkregen hebben, profaan is.

Daarom zal ik mij, opdat de heiligheid in mijn zedelijkheid zal blijven, hier er wel voor hoeden, uit mijzelf het geloof en de naastenliefde te werken', en dergelijke dingen meer.

Tot een dergelijk spook, of zo u wilt, tot zo'n zoutpilaar wordt eenieder, die over de wederverwekking denkt zonder de vrije keuze in geestelijke dingen.

617. De mens die gelooft dat de wederverwekking mogelijk is zonder enige vrije keuze in geestelijke dingen, dus zonder medewerking, wordt ten aanzien van alle waarheden van de Kerk koud als een steen, en wanneer hij warm wordt, is hij als een brandend stuk hout in een vuurhaard, dat oplaait door de brandende elementen daarin, aangezien hij uit begeerten brandt.

Hij wordt vergelijkenderwijs als een paleis dat tot aan het dak toe in de grond wegzakt en door modderige wateren overstroomd wordt, waarna hij dan op het kale dak woont, en zich daar een tent maakt uit moerasriet; en tenslotte zinkt ook het dak weg en wordt hij zelf ook verzwolgen.

Ook is hij zoals een schip, beladen met allerlei kostbare koopwaren, die als een schat uit het Woord gedolven zijn, en die òf door de muizen en motten stuk gevreten, òf door de matrozen in zee geworpen worden, zodat de handelaren van hun goederen beroofd worden.

De ontwikkelde mensen of zij die zich verrijkt hebben met de verborgenheden van dit geloof, zijn zoals de marskramers, die in kroegen afgodsbeelden, vruchten en bloemen van was, schelpen, adders in flessen en dergelijke dingen meer verkopen.

Zij die vanwege niet enige geestelijke macht, in het bereik van de mens gebracht en uit de Heer aan hem gegeven, niet omhoog willen zien, zijn daadwerkelijk gelijk aan de beesten die met de kop naar omlaag zien en alleen maar vragen om in wouden te grazen.

Wanneer ze in tuinen komen, zijn ze zoals wormen die de bladeren van de bomen afvreten, en wanneer ze met hun ogen de vruchten zien, en meer nog wanneer zij ze met de handen betasten, vullen ze die met wormen.

Tenslotte worden zij als geschubde slangen; hun denkfouten klinken en glinsteren als schubben van die slangen; enzovoort.

De wederverwekking is niet mogelijk zonder waarheden, waardoor het geloof gevormd wordt en waarmee de naastenliefde zich verbindt.

618. Er zijn drie dingen waardoor de mens wordt wederverwekt: de Heer, het geloof en de naastenliefde.

Deze drie zouden als de voortreffelijkste kostbaarheden onder de grond begraven blijven liggen, als de goddelijke waarheden uit het Woord ze niet zouden ontsluiten.

Ja, zij zouden verborgen blijven voor hen die de medewerking loochenen, ook al lazzen zij honderden of duizenden malen het Woord, hoewel deze drie zich daar in het heldere licht vertonen.

Wat de Heer betreft: wie, die zich in het huidige geloof heeft bevestigd is, ziet daarin met open ogen het volgende, dat Hij en de Vader één zijn en dat Hij de God van hemel en aarde is, en dat het de wil van de Vader is dat men in de Zoon gelooft, behalve ontelbare dergelijke dingen ten aanzien van de Heer in beide verbonden? De reden hiervan is deze, dat zij niet in de waarheden zijn en vandaar niet in het licht waarin dergelijke waarheden kunnen worden gezien.

En indien het licht werd gegeven, dan zouden de valsheden het toch uitblussen, en dan zouden zij daaroverheen gaan als over doorgestreepte teksten of als over onderaardse gangen waarop men stapt en waarover men heenstapt.

Dit werd gezegd opdat men zal weten, dat men zonder de waarheden dit eerste van de wederverwekking niet ziet.

Wat het geloof betreft: ook dit is zonder de waarheden niet mogelijk, want het geloof en het ware maken één; want het goede van het geloof is zoals de ziel en de waarheden maken haar lichaam.

Daarom staat het gelijk te zeggen, dat men gelooft of geloof heeft zonder waarheden daarvan te weten, met de ziel aan het lichaam te onttrekken en met deze ziel die onzichtbaar is, te spreken.

Bovendien zenden alle waarheden, die het lichaam van het geloof maken, licht van zichzelf uit, en verlichten en maken zijn aangezicht zichtbaar.

Zo is het eveneens gesteld met de naastenliefde; deze zendt van zichzelf warmte uit, waarmee het licht van het ware zich verbindt, zoals in de wereld de warmte met het licht in de lentetijd doet, en als gevolg van die verbinding de dieren en de gewassen van het land tot hun voortplantingen terugkeren.

Zo is het ook gesteld met de geestelijke warmte en het geestelijk licht; deze verbinden zich op gelijke wijze in de mens, wanneer hij in de waarheden van het geloof en tevens in de goedheden van de naastenliefde is; want, zoals eerder in het hoofdstuk over 'het Geloof' werd gezegd, vloeit uit elk van de waarheden van het geloof een licht dat verlicht, en uit elk van de goedheden een warmte, die doet ontbranden; verder werd daar gezegd, dat het geestelijk licht in zijn wezen het inzicht is en de geestelijke warmte in haar wezen de liefde is, en dat alleen de Heer deze twee bij de mens verbindt, wanneer Hij hem wederverwekt.

De Heer zei immers: 'De woorden die Ik spreek, zijn geest en zijn leven', (Johannes 6:63); 'Geloof in het licht, opdat gij zonen van het licht moogt zijn; Ik ben als een licht in de wereld gekomen', (Johannes 12:36,46).

De Heer is de Zon in de geestelijke wereld; daarvandaan komt alle geestelijk licht en alle geestelijke warmte; en dit licht verlicht en deze warmte doet ontbranden, en door de verbinding van beide maakt Hij de mens levend en verwekt Hij hem weder.

619. Hieruit kan blijken dat er zonder de waarheden geen erkentenis van de Heer is; en verder dat er zonder de waarheden geen geloof is en dus geen naastenliefde, en dus dat er zonder de waarheden niet enige theologie is; en daar waar deze niet is, is er ook geen Kerk.

Van dien aard is heden ten dage de menigte van volken die zich christenen noemen, en van zichzelf zeggen dat zij in het licht van het evangelie zijn, terwijl zij toch in de dikke duisternis zelf zijn; want de waarheden liggen zo diep onder de valsheden verborgen, als het goud, het zilver en de kostbare stenen begraven liggen onder de beenderen in het dal van Hinnom.

Dat dit zo is, bleek mij duidelijk uit de sferen in de christelijke wereld, die uit het huidige christendom voortvloeien en uitstralen.

De ene sfeer betreft de Heer; deze wasemt uit en verspreidt zich van de zuidelijke streek uit, waar de geleerden onder de geestelijken en de ontwikkelden onder de leken zijn.

Overall waarheen deze sfeer gaat, dringt zij in de voorstellingen binnen en neemt bij velen het geloof aan de Goddelijkheid van het Menselijke van de Heer weg, bij anderen verzwakt zij dit geloof en bij weer anderen verdwaasd zij het.

De reden hiervan is deze, dat zij tevens het geloof aan drie goden binnenbrengt en aldus verwarring sticht.

De tweede sfeer die het geloof wegneemt, is zoals een zwarte wolk in de winter, die duisternis verspreidt en regens in sneeuwbuien verandert, bomen kaal maakt en de wateren befrist en alle grasweide aan de schapen ontnemt.

Deze sfeer, verbonden met de vorige, boezemt iets als doodsslaap in met betrekking tot de ene God en tot de wederverwekking en tot de middelen van het heil.

De derde sfeer is die van de verbinding van het geloof en de naastenliefde, die zo sterk is, dat men haar niet kan weerstaan.

Maar heden ten dage is zij goddeloos en steekt zoals de pest eenieder aan die haar inademt, en zij scheurt elke band uiteen tussen deze beide, van de schepping van de wereld aan, gevestigde en uit de Heer herstelde middelen van het heil.

Deze sfeer valt ook de mensen in de natuurlijke wereld aan, en blust de echtelijke toortsen tussen de waarheden en goedheden uit.

Deze sfeer heb ik gevoeld en wanneer ik dan dacht over de verbinding van het geloof en de naastenliefde, schoof zij zich daartussen en spande zich heftig in ze te scheiden.

De engelen beklagen zich over deze sferen en bidden tot de Heer om de verstrooiing daarvan, maar zij kregen ten antwoord, dat deze niet verstrooid kunnen worden, zolang de draak in de wereld is, daar zij van de geesten van de draak uitgaan.

Want er wordt van de draak gezegd, dat hij op het land werd geworpen, en dit: 'Hierom verheugt u, gij hemelen, en wee degenen, die het land bewonen', (Openbaring 12:12).

Deze drie sferen zijn zoals door een storm bewogen atmosferen, die voortkomen uit de neusgaten van de draken, die aangezien zij geestelijk zijn, de gemoederen overmeesteren en meesleuren.

De sferen van geestelijke waarheden zijn daar nog weinig in getal, alleen in de Nieuwe Hemel, en bij diegenen beneden de hemel, die van de draconisten gescheiden zijn.

Dit is de reden waarom deze waarheden heden ten dage in de wereld bij de mensen even onzichtbaar zijn als de schepen in de oostelijke zee voor de scheepskapiteins en schippers die in de westelijke zee varen.

620. Dat de wederverwekking niet mogelijk is zonder de waarheden, waardoor het geloof wordt gevormd, kan door de volgende vergelijkingen worden toegelicht.

Het is net zo onbestaanbaar als het menselijk gemoed zonder verstand, want het verstand wordt door de waarheden gevormd en onderricht, dus wat men geloven en wat men doen moet, en wat de wederverwekking is en hoe dit plaatsvindt.

De wederverwekking zonder de waarheden is even onbestaanbaar als de levendmaking van dieren en de groei van de bomen zonder het licht van de zon; want als de zon niet net als zij warmte gaf ook licht gaf, dan zou de zon worden zoals een 'haren zak', zoals zij beschreven wordt in, (Openbaring 6:12), en 'zwart', (Joël 2:10,31), en zo zou er dus louter 'duisternis op aarde' zijn, (Joël 3:15).

Zo zou het ook gesteld zijn met de mens zonder de waarheden, die van zich licht uitzenden, want de Zon waaruit de lichten van de waarheden voortvloeien, is de Heer in de geestelijke wereld.

Wanneer daarvandaan geen geestelijk licht in de menselijke gemoederen invloede, zou de Kerk in louter duisternis zijn, of in de schaduw door een voortdurende zonsverduistering.

De wederverwekking die door het geloof en de naastenliefde geschiedt, zou zonder de waarheden, die leren en leiden, zijn zoals varen op de grote oceaan zonder roer of scheepskompass of kaarten.

Het zou gelijk staan met 's nachts paardrijden in een dichtbegroeid woud.

Het innerlijk gezicht van het gemoed bij hen, die niet in de waarheden, maar in de valsheden zijn en deze voor waarheden houden, kan worden vergeleken met het gezicht van degenen bij wie de gezichtszenen verstoep zijn en het oog toch gaaf is en schijnt te kunnen zien, hoewel het niets ziet.

Deze blindheid noemen de doktoren amaurosis en zwarte staar.

Want het redelijke of verstandelijke bij hen is van boven verstoep en alleen van onderen open, waardoor het redelijk licht wordt zoals het licht van het oog, en vandaar worden alle oordelen slechts verbeeldingen, en worden uit louter begoochelingen samen geknoopt.

Dan zouden de mensen staan als astrologen op de markten met lange verrekijkers en zinledige voorspellingen verkondigen.

Van dien aard zouden alle bestudeerders van de theologie worden, wanneer niet de echte waarheden vanuit het Woord uit de Heer geopend werden.

Wordt vervolgd.